

AALBORG UNIVERSITET

EN BILLEDFORTÆLLING 1974-2014

AALBORG UNIVERSITET
AALBORG ESBJERG KØBENHAVN

AALBORG UNIVERSITET 40 ÅR

FORFATTER:

MARIANNE ROSTGAARD

REDAKTØRER OG TILRETTELÆGGERE:

ALICE BONDE, ALLAN CLAUSEN OG PETER PLENGE

UDGIVET 2014

1. UDGAVE, 1. OPLAG

ISBN:

978-87-93182-00-4

UDGIVET AF:

AALBORG UNIVERSITET
AAU KOMMUNIKATION
FREDRIK BAJERS VEJ 5
9220 AALBORG ØST

GRAFISK PRODUKTION:

NOVAGRAF A/S

BOGEN ER SAT MED:

DIN NEXT LT PRO

TRYKT HOS:

NOVAGRAF A/S

PRINTED IN DENMARK 2014

**MARIANNE
ROSTGAARD**

Er uddannet cand.mag. og har været ansat på Aalborg Universitet, siden hun i 1979, endnu knapt færdig med sin kandidatuddannelse fra Aarhus Universitet, blev ansat på Institut for Samfundsudvikling og Planlægning.

Hun var i perioden 1984-2001 ansat som adjunkt, siden lektor, på Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet, fra 2001 ansat som lektor på historiestudiet og er i dag institutleder på Institut for Kultur og Globale Studier, hvorunder bl.a. historiestudiet hører.

FORORD

Der er gennem AAU's 40-årige historie taget utallige fotos. Nogle er bevaret i AAU's egen billedsamling. Andre på Aalborg Stadsarkiv. Endnu flere hos de mange, som gennem årene har været ansat på AAU eller AUC, som det hed frem til 1994.

Ideen med denne billedbog var fra starten at bringe billeder, der gav et indtryk af den hverdag, der gennem 40 år har været med til at forme universitetet, og kun få billeder taget ved officielle anledninger. Fotos er dog sjældent snapshots af hverdagen. Fotografer, både professionelle og amatører, tager som regel fotos i en eller anden anledning og arrangerer og komponerer et billede.

Vi har søgt at indhente copyright hos fotografer, hvis billeder vi bruger.

I enkelte tilfælde er det ikke lykkedes. Skulle der være nogen, som mener at have copyright til de gengivne fotos, uden vi har truffet aftale om at bruge billedet, vil vi bede jer om at henvende jer til forfatteren af dette skrift.

Teksten bygger på informationer fra Årsberetning fra AUC og andet officielt informationsmateriale, suppleret af samtaler med og oplysninger fra nuværende og tidligere medarbejdere.

Tak til Niels Maarbjerg Olesen, Lars Døvling Andersen, Olav Jull Sørensen, Henrik Nielsen, Gunhild Agger, Jørgen Tolstrup Sørensen, Birthe Libergren og Joan Lunøe og til medlemmer af AAU's pensionist- og seniorklub.

Der har for mig været tale om et fritidsarbejde, og der har derfor desværre ikke været tid til systematisk at interviewe og tale med alle, det ville have været relevant at tale med.

Derfor vil nogen sikkert og med god ret kunne sige, at det ikke er mit AUC eller mit AAU, som gengives i denne billedbog. Jeg har selvfølgelig heller ikke kunnet undgå at trække på egne erindringer, ikke om konkrete begivenheder, men om hvordan måden at være universitet på har ændret sig markant fra 1980'ernes begyndelse til i dag.

November 2013

Marianne Rostgaard

BEGYNNELSEN

Aalborg Universitet åbnede sine døre for universitetets første studerende den 1. september 1974. Forud var gået flere års sej kamp for at få placeret Danmarks næste universitet i Aalborg. Det blev RUC, som blev Danmarks fjerde universitet, men det lykkedes de lokale initiativtagere i Universitetsforeningen og nordjyske politikere med støtte fra en række centrale socialdemokratiske ministre at få planlægningen af et universitet i Aalborg klemmt ind i samme lov som oprettelsen af RUC. AUC blev dermed Danmarks femte universitet.

Ideerne bag AUC var på nogle områder de samme som bag det to år ældre RUC. Begge de to nye universiteter skulle være spydspidser i reformeringen af universitetsuddannelserne i Danmark. Derudover var de nye universiteter begrundet i, at antallet af ansøgere til universitetsuddannelserne igennem 1960'erne havde været stærkt stigende.

*Fra den officielle indvielse af AUC 1. september 1974. I forgrunden dronning Margrethe II og den ene af Danske Studerendes Fællesråds repræsentanter i Interimsstyret, Bent Dalum.
Foto: Leif Nielsen (Aalborg Stadsarkiv).*

De nye universiteter skulle derfor både være med til at aflaste de gamle universiteter, især KU, og udfordre dem gennem tværfaglighed og projektarbejde.

En af grundene til, at AUC blev forskelligt fra RUC, er, at AUC havde et andet bagland og en anden forankring end RUC. Eksempelvis i de uddannelsesinstitutioner, som blev integreret i det nye center, først og fremmest ingeniøruddannelserne på Danmarks Ingeniørakademis afdeling i Aalborg (DIA) og Aalborg Teknikum plus de erhvervsøkonomiske uddannelser i Aalborg, som blev udbudt af en afdeling af Handelshøjskolen i København. Endelig blev Den sociale Højskole i Aalborg integreret i det nye AUC.

Sidst, men ikke mindst havde AUC en forankring i og opbakning fra den nordjyske region og fra engagerede ildsjæle fra kultur- og uddannelsesinstitutioner i Aalborg med visioner for, hvordan et universitet skulle bidrage til udviklingen både i Aalborg og regionen som helhed. AUC's forankring lokalt og regionalt og i eksisterende uddannelsesinstitutioner var med til at sikre grokraft og et solidt rodfæste. Som den daværende formand for fællesorganisationen (LO Aalborg) sagde

i anledning af Aalborg Universitets 25 års jubilæum, "så var der godt nok nogen der flippede langt ud på AUC i 1970'erne, men der var aldrig nogen der flippede nær så langt ud, som de gjorde på RUC."

Aalborg Erhvervsråd, de lokale fagforeninger, Aalborg byråd, den daværende rektor for Aalborghus Gymnasium, Aalborg Stiftstidende og andre opinionsdannere og repræsentanter for byens erhvervs- og kulturliv kunne alle blive enige om at lægge pres på de politiske beslutningstagere for at få et universitet til Aalborg, selv om deres interesser i universitetet var forskellige. Direktørerne i de lokale industrivirksomheder ville gerne have en civilingeniøruddannelse til byen, læger på byens sygehuse ønskede sig at få en lægeuddannelse til Aalborg, fagforeningerne ville gerne fremtidssikre de lokale arbejdspladser og skabe større lighed i samfundet gennem uddannelse, og byrådet så bl.a. frem til de mange kroner, en statsinstitution som et universitet ville tilføre byen i form af gode skatteydere. Uddannelsesplanlæggere og undervisere, både lokalt og nationalt, ville først og fremmest skabe nye, progressive former for universitetsuddannelse. De lokale og nationale politikere så, ud over

de mange andre gode formål, klart AUC som et egnsudviklingsprojekt.

Ikke alt, hvad der var på ønskelisten, kom med fra starten. En lægeuddannelse måtte Aalborg vente 38 år mere på, men der blev fra starten både plads til ingeniøruddannelser, en række samfundsvidenskabelige uddannelser, herunder de erhvervsøkonomiske uddannelser, en integreret socialrådgiveruddannelse og en række humanistiske uddannelser i form af gymnasielæreruddannelser. Den oprindelige idé var at integrere folkeskole- og gymnasielæreruddannelser på AUC, men det stødte på kraftig modstand fra seminariet og folkeskolen og måtte derfor opgives.

Planlægningen af det nye universitet startede med nedsættelse af et planlægningsråd i efteråret 1970. Rådet afleverede sin indstilling til ministeriet i 1972, hvorefter der blev udnævnt en rektor, Jörgen Weibull, som sammen med en ministerielt udpeget gruppe, Interimstyret, i 1973 fik til opgave at udarbejde konkrete forslag til uddannelser på AUC. Interimstyret og de første år på AUC blev et møde mellem en udpeget gruppe af professorer, der kom udefra, repræsentanter for de institutioner, der skulle integreres i det nye center, og studenterrepræsentanter udpeget af Danske Studerendes Fællesråd (DSF).

AUC blev til i et spil mellem lokale interesser, ministerium og folketingspolitikere, og Interimstyret skulle forsøge at lande en proces, hvor der nok i udgangspunktet var enighed om, at AUC skulle kunne noget andet end de gamle universiteter, men hvor der til gengæld var politisk kamp om, hvor radikalt man skulle gå til værks i opgøret med det traditionelle universitet både blandt de politikere, som skulle stemme for en lov om oprettelse af universitetet, og blandt dem, der var udpeget til at planlægge det nye universitet.

Modsætningerne de første år gik mellem mere eller mindre radikale uddannelsesreformatorer, enkelte der gerne ville have et 'rigtigt' universitet, der kunne kaste lidt akademisk glans over Aalborg, og andre der var mindre optaget af akademiske former, men holdt fast i en disciplinorienteret tilgang til forskning og uddannelse. Modsætningerne fulgte til en vis grad skillelinjen mellem det teknisk-naturvidenskabelige område på den ene side og de humanistiske og samfundsvidenskabelige områder på den anden side. Men ikke helt. Kompromiserne, der endte med at bære igennem, blev fundet i mere eller mindre nødtvungne alliancer mellem integrerede ingeniører, der gerne ville reformere ingeniøruddannelserne, de integrerede erhvervsøkonomer, der så småt havde prøvet projektarbejdsformen af

inden integrationen i AUC, og pragmatikerne blandt de mere radikale uddannelsesreformatorer. Alle tre parter ville gerne se resultater.

Hverken tværfaglighed eller projektarbejde er i dag kontroversielt. På stort set samtlige universiteter skriver de studerende projekter i grupper, og det er ikke i sig selv nyt og revolutionerende, at forskere arbejder sammen på tværs af faggrænser. Kunsten var fra starten at balancere faglig dybde og kvalitet i både uddannelse og forskning med sprængning af gamle faggrænser.

Der opereredes fra starten med fire basisuddannelser på AUC: en teknisk-naturvidenskabelig, en samfundsvidenskabelig, en musisk-æstetisk og en sproglig-pædagogisk. Det var et konkret udtryk for de nye ideer om, hvordan uddannelse og forskning skulle organiseres. Det samme var institutstrukturen med institutter, der gik på tværs af fakultetsgrænser og gamle faggrænser. Institutterne var fra starten mere eller mindre tværfaglige, hvor grænsen mellem tværfaglighed og bred disciplinorientering fik lov at være flydende.

Eksempelvis var Institut for Elektroniske Systemer i 1974 disciplinorienteret omend bredere funderet end samtidige institutter på DTH, mens andre institutter som Institut

for Samfundsudvikling og Planlægning bragte fagområder og uddannelser, der traditionelt intet havde haft at gøre med hinanden, sammen. Historikerne blev sat sammen med landinspektører og planlæggere ud fra den begrundelse, at historikerne forskede i samfundenes fortid, mens planlæggerne forskede i samfundets fremtid – altså måtte de to fagfelter have noget at sige hinanden. Til instituttet hørte også samfundsforskere, der tog sig af nutiden.

Et af de argumenter, der blev fremført, var, at landinspektørprofessionen var opstået med de store landboreformer i slutningen af 1700-tallet – reformer som havde vist sig afgørende for udviklingen af det danske samfund. Det var en form for lærestykke i, hvordan et samfund blev forandret gennem fysisk planlægning og derfor godt at få forstand af for både landinspektører og historikere. Eksemplet er sådan set godt nok – men svært at omsætte i en daglig praksis. Landinspektører, samfundsforskere og historikere levede dog fint sammen i Institut for Samfundsudvikling og Planlægning i 25 år.

De første medarbejdere, herunder dem, der blev integreret fra andre uddannelsesinstitutioner, fik til en vis grad lov til selv at vælge instituttilhørsforhold. Institutterne fik fra starten hver deres distinkte kul-

tur, og de institutter, der overlevede længst, var formentlig de institutter, hvor der var en stærk identitet. Institut for Samfundsudvikling og Planlægning anså eksempelvis i mange år sig selv for at være det mest progressive og det mest tværfaglige institut.

Institutgrænser er siden 1974 blevet ændret mange gange bl.a. ved knopskydning, fordi nogle uddannelses- og forskningsområder er vokset stærkt de sidste 25 år.

AUC skiftede i 1994 navn til AAU, basisuddannelserne er væk i deres oprindelige form, og storgruppen (en gruppe af lærere, studerende og TAP) er for længst afskaffet som et bærende organisatorisk princip i måden at organisere undervisningen på. Men de grundlæggende ideer og principper bag AUC har vist sig levedygtige, også selvom organisationen siden 1974 har undergået adskillige transformationer og metamorfoser.

De grundlæggende principper bag problembaseret læring (PBL), som både RUC og AUC var med til at udvikle, er i dag bredt anerkendt, og universitetets ansatte bidrager i dag til at udvikle PBL-baserede curricula på universiteter verden over. Det samme gælder projektorganiseret forskning i flerfaglige forskningsteams, som i dag snarere er normen end undtagelsen ved an-

søgninger til både Danmarks Grundforskningsfond og Det strategiske Forskningsråd. AAU er på den måde ikke længere et eksperiment i opposition til de traditionelle universiteter. De traditionelle universiteter og de nye har nærmet sig hinanden i en gensidig proces med fornyelse af de gamle universiteter og en vis re-traditionalisering af de nye universiteter.

De følgende kapitler af AAU's historie er et forsøg på at indfange, hvad det er, AAU kan, når AAU er bedst. Det blivende og det særlige, som blev resultater af mange års ihærdig indsats af de mange sammenbragte børn, både som forsøg på at etablere en levedygtig konsensus og som resultatet af hård infight og bevidste benspænd.

Mange, mange medarbejdere har igennem de 40 år bidraget til det samlede resultat, som er et kollektivt produkt af med- og modspil gennem årene, hvor det lykkedes at skabe rammer for innovation af både uddannelser og forskning, hvor der er højt til himlen, som der er i Nordjylland, og hvor universitetet er en vigtig brik i den fortsatte udvikling i regionen, samtidig med at AAU i dag er en del af en globaliseret verden.

Fra Folkefesten 31.8. 1974 i Skovdalen. Folkefesten var Aalborg bys velkomst til AUC. Til festen var byens store virksomheder og fagforeningerne inviteret, og der blev afholdt forskellige konkurrencer i traditionen fra 'Fagenes fest'. Foto: (Aalborg Stadsarkiv).

Fra den officielle indvielse af AUC 1. september 1974. Forrest AUC's første rektor, Jørgen Weibull, og daværende undervisningsminister Tove Nielsen. Foto: Leif Nielsen (Aalborg Stadsarkiv).

Det første hold af nye studerende på AUC på vej ud af en af Langagervej-bygningerne 1. september 1974. Foto: Jens Morten, (Aalborg Stadsarkiv).

Fest om aftenen 1. september 1974. I den ternede skjorte siddende oppe på et bord senere universitetsdirektør Peter Plenge og ved siden af ham sekretær Joan Lunøe med armen om halsen på senere lektor Allan Christensen. Foto: Leif Nielsen (Aalborg Stadsarkiv).

UDDANNELSERNE

Ved starten i 1974 gik et stort mindretal ind for, at AUC som RUC skulle have toårige basisuddannelser, og at heller ikke AUC skulle bygges op med fakulteter. Undervisningsministeriet var dog allerede i 1973 blevet stærkt betænkelig ved dele af eksperimentet RUC, og kompromiseret i AUC's Interimstyre mellem de nye ideer og noget lidt mere traditionelt, i form af etårige basisuddannelser, havde klar opbakning fra ministeriet. På det samfundsvidenskabelige område etableredes dog med Fællesforløbet (3. og 4. semester), som fulgte oven på Den samfundsvidenskabelige Basisuddannelse, noget, der i praksis var en toårig basisuddannelse.

Der var to ideer med basisuddannelser i 1970'erne. For det første en idé om at undgå forlængede studietider ved studieskift og i det hele taget sikre fleksibilitet i uddannelsessystemet ved at have en bred indgang til universitetets uddannelser med en gradvis specialisering, der gav mulighed for hurtig tilpasning til den skiftende efterspørgsel på arbejdsmarkedet ved fx at etablere funktionsspecialiseringsår, der hurtigt kunne etableres og skiftes ud igen med nye. For det andet en idé om, at helt nye former for videnskab ville blive resultatet af de tværfaglige basisuddannelser. Fx blev

der ved AUC's start argumenteret for, at basisuddannelser også skulle opbygges på tværs af fakulteter, så gamle barrierer mellem tekniske og humanistiske uddannelser og kulturer kunne brydes ned og helt nye typer af forskning og forskningsfelter opstå.

Aalborg Universitets måde at organisere uddannelser på endte af mange forskellige grunde med at blive en anden end RUC's. Tværfaglighed er i Aalborg i stedet for de oprindeligt brede tværfaglige indgange til en række overbygningsuddannelser blevet til selvstændige uddannelser, hvor videnelementer fra forskellige fagområder kombineres til en ny faglighed eller en ny profil. Der blev bygget broer, om end på en anden måde end oprindeligt tænkt, mellem de tekniske, de humanistiske og de samfundsvidenskabelige uddannelser med fx Humanistisk Informatik, Designpsykologi, Eksportteknologi, Arkitektur og Design og en lang række andre uddannelser på Aalborg Universitet.

DET NYE HUMANIORA

De oprindelige planer for AUC lagde op til, at alle uddannelser skulle have et klart erhvervs sigte. De humanistiske uddannelser blev derfor primært

tænkt som gymnasielæreruddannelser. Da de første humanistiske kandidater begyndte at blive færdige i 1979-80, stod det ret hurtigt klart, at gymnasieskolen ikke kom til at efterspørge cand.mag.er i større stil hverken fra de nye centre eller de gamle universiteter. Udbygningen af gymnasierne gennem 1970'erne stoppede ret brat omkring 1980, hvor man kunne se frem til, at næste store bølge af efterspørgsel ville komme til at ligge efter år 2000, når alle de cand.mag.er, der var blevet ansat i løbet af 1960'erne og 70'erne, skulle på pension.

Opbakningen fra resten af universitetet var stor, da de humanistiske uddannelser på AUC i begyndelsen af 1980'erne kom i skudlinjen fra bl.a. undervisningsminister Bertel Haarder, hvor der blev talt om lukning af uddannelser, fordi arbejdsløsheden blandt humanister var høj. Med daværende rektor Sven Caspersens formulering, så han nødtigt AUC reduceret til en kombineret ingeniør- og handelshøjskole.

På Det Humanistiske Fakultet var man allerede før den offentlige debat selv gået i gang med konstruktive og kreative overvejelser om, hvordan man ved at kombinere fagelementer fra eksisterende uddannelser

og bevæge sig ind på nye områder som IT, kunne anvende humanisters kompetencer på alternative måder og dermed udvide arbejdsmarkedet for humanister. Der skulle bl.a. tænkes på tværs af gamle skel mellem offentlig og privat ansættelse – et talent for at analysere, hvordan tekster og billeder virker, kunne lige så godt bruges i marketing og branding som i litteratur- og kulturanalyse. Et ikke ukontroversielt synspunkt i begyndelsen af 1980'erne.

Uddannelsen i Musikterapi var det første resultat af overvejelserne over, hvordan humaniora kan bruges på nye områder, hvor evne til at udøve og analysere musik kombineres med psykologisk indsigt. Et andet resultat var Humanistisk Informatik, som i sine første leveår hed Humanistisk Datalogi. Endelig blev de erhvervsproglige uddannelser i 1986 integreret med de almene sprogfag på Det Humanistiske Fakultet. Til forskel fra de erhvervsøkonomiske uddannelser blev de erhvervsproglige uddannelser frem til 1986 kørt videre som en afdeling af handelshøjskolen i København inden for AUC. Integrationen af erhvervsprog var medvirkende til, at kandidatuddannelser opstod, som byggede oven på fælles elementer i de almene sproguddannelser og erhvervsprog som fx kandidatuddannelsen i Kultur, Kommunikation og Globalisering. AUC's oprindelige idégrundlag blev

på denne måde nyfortolket igennem 1980'erne og 1990'erne. Humaniora i Aalborg skulle stadigvæk være orienteret mod praksis, men ikke længere kun en pædagogisk praksis. Det, der kom til at kendetegne humaniora i Aalborg, var, at uddannelserne blev rettet mod at kunne gøre noget med sin viden – ikke alene analysere tekster og omgivelser, men også at kunne handle og forandre. Dele af humaniora i Aalborg kom på den måde til at ligne ingeniøruddannelserne ved at lægge vægt på at være design- og løsningsorienterede.

Satsningen på "ny humaniora" viste sig at være fremsynet. Det er universiteternes opgave, dengang som nu, at kunne se, hvad der er behov for om ti år og dermed ikke kun uddanne til professioner på et allerede eksisterende arbejdsmarked. Vi er på universiteterne som helhed gennem vores uddannelser selv med til at forme et fremtidigt samfund og en fremtidig efterspørgsel af kunnen og viden ved indimellem at uddanne nogen, der kan noget, ingen på forhånd har defineret et behov for.

SAMFUNDSDIVENS KAB

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet var klart det fakultet, som mest principielt forfægtede ideen om brede basisuddannelser. På fakultetet arbejdede man derfor også mest konsekvent af alle på at realisere

ideen om såkaldte funktionsspecialiseringsår, der var tænkt som etårig forløb, der gik på tværs af mindst to og helst alle tre fakulteter. Planlæggeråret og Internationalt År etableredes begge i starten af 1980'erne. Der opstod også på samme fakultet unikke uddannelser som kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde, der blev etableret som en kandidatuddannelse, der byggede oven på socialrådgiveruddannelsen, og dermed er et resultat af integrationen af Den sociale Højskole i Aalborg i AUC. Det samfundsvidenskabelige hovedområde har dog aldrig i samme grad som humaniora og det teknisk-naturvidenskabelige hovedområde kreeret nye uddannelser – men i stedet satset på specialiseringer inden for de eksisterende relativt klassiske uddannelser og på at være et kritisk korrektiv til de gamle universiteters mere mainstream-orienterede samfundsvidenskabelige uddannelser.

INGENIØR- OG NATURVIDENSKABELIGE UDDANNELSER

Ingeniøruddannelserne har aldrig som nogle af de humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser på AUC måttet slås for ikke at blive lukket. Udbuddet af uddannelser var i 1970'erne lig med de akademiingeniøruddannelser, som blev integreret i AUC, sammen med tre nystartede civilingeniøruddannelser

i henholdsvis planlægning og miljø, konstruktion og systemkonstruktion. Dertil kom cand.scient.-uddannelserne og landinspektøruddannelsen, som blev overflyttet til AUC fra KVL.

Ingeniøruddannelserne blev løbende tilpasset ændringer i det omgivende samfund. De første nye uddannelser i begyndelsen af 1980'erne var fiskeriteknologiuddannelsen, en uddannelse i offshoreteknik og en dataingeniør-/dataloguddannelse. En energiteknik- og en miljøplanlæggeruddannelse kom til i løbet af 1980'erne, samtidig med at antallet af civilingeniøruddannelser (overbygninger til akademiingeniøruddannelserne) udbyggedes. I 1990'erne udbyggede fakultetet både på mere 'bløde' ingeniørområder som eksportingeniøruddannelsen og begyndte en udbygning inden for det naturfaglige område. Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet satsede bevidst igennem 1990'erne på at udbygge forskning og uddannelser på bio-geområdet og på sundhedsområdet med Idræt og Medicin med Industriel Specialisering. Eksportingeniøruddannelsen var et svar på et behov for ingeniører med interkulturelle og sproglige kompetencer og samtidig også et bud på løsningen af en problemstilling, som blev diskuteret i slut 1980'erne, om hvorfor ingeniørfagene ikke kunne tiltrække flere kvinder. Det lykkedes med eksportingeniøruddannelsen

(som vittige hunde døbte escortingeniøruddannelsen), mens et andet forsøg 'Kvinder i datalogi' faldt til jorden med et brag – måske fordi uddannelsen allerede fandtes i form af Humanistisk Informatik.

Der var nogen, som også internt på Aalborg Universitet syntes, at Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet indimellem kunne være lige lovlig kreativt og bevæge sig ind over andre fakulteters grænser. I hvert fald blev der i løbet af 1990'erne og i 2000'erne etableret en række ingeniøruddannelser inden for områder, hvor der aldrig før havde været ingeniøruddannelser. Det gjaldt eksempelvis Arkitektur og Designuddannelsen, som blev en stor succes ved netop ikke at være en traditionel arkitektskoleuddannelse, og det gjaldt uddannelser som Produkt- og Designteknologi og Medialogi, hvor selve ordet vist nok også er en AAU-opfindelse.

Medialogi startede ydmygt i en kælder på Aalborg Universitets afdeling i Esbjerg som efteruddannelse for multimediedesignere og blev oprindeligt alene udbudt i Esbjerg. Der kom imidlertid en del tilmeldinger fra Københavnsområdet, selvom uddannelsen lå i Esbjerg, og derfor blev det i 2001 besluttet at udbyde uddannelsen i København i samarbejde med IHK (Ingeniørhøjskolen i København) i Ballerup. Uddannelsen

voksende hurtigt og blev faktisk starten på AAU København.

GAMLE ØNSKER OPFYLDES

Ambitionen med AUC var fra starten at uddanne kandidater inden for alle områder til det regionale arbejdsmarked og herudover udbyde unikke uddannelser, som ikke fandtes andre steder i landet. Det andet spor i opbygningen af Aalborg Universitet har derfor fra starten også været, at man ville være et "rigtigt" universitet. Under det banner blev der kæmpet for forskningsret til de undervisere, der var blevet integreret på AUC fra ingeniør-, handelshøjskole og den sociale højskole. Fra AUC's start blev der eksempelvis også talt om en lægeuddannelse for at uddanne læger til regionen. Et andet hedt ønske var i mange år en jurauddannelse. Erhvervsjura, som er en erhvervsøkonomisk uddannelse (til cand.merc.jur.), startede i 1984 – kunne man ikke få lov til at uddanne rigtige jurister, måtte man starte med Erhvervsjura. Jurauddannelsen, som juristerne på den erhvervsjuridiske uddannelse i mange år arbejdede målrettet på at få lov til at etablere på AAU, åbnede for optag af studerende i 2007.

Et medicinstudium kom til at vente til 2010, men også her var der opbygget et forsknings- og undervisningsmiljø, som en lægeuddannelse kunne gro ud af med uddannelsen i

Medicin med Industriel Specialisering og med opbygningen af uddannelser og forskningsmiljøer siden 1990'erne inden for det biologiske og biokemiske område.

INTEGRATION OG EKSPANSION

I 1995 blev Ingeniørhøjskolen i Esbjerg integreret i Aalborg Universitet som led i en reform af ingeniøruddannelserne. Samarbejdet Esbjerg – Aalborg har især haft betydning for udbygning af forskning og uddannelse inden for offshore- og energisektoren. Aalborg Universitet København var på samme måde et resultat af en fusion – dog en fusion, der endte med ikke at blive til noget. Fra 2003 arbejdede Aalborg Universitet sammen med IHK om at udbyde ingeniøruddannelser, som ikke i forvejen blev udbudt i Københavnsområdet. Fusionen blev ikke til noget, men i mellemtiden havde Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet i Aalborg etableret en række uddannelser der.

Det er stadigvæk mantraet for Aalborg Universitets udbud af uddannelser i Københavnsområdet, som i dag udgør en bred vifte af uddannelser også inden for humaniora og samfundsvidenskab, at udbyde uddannelser, der ikke i forvejen udbydes i Københavnsområdet, også efter flytningen fra Ballerup til Sydhavnen.

Studenteraktion, besættelse af Langagervej 2, i protest over besparelser på universiteterne og særligt universitetscentrene, 1983. Foto: Preben Veiby (Aalborg Stadsarkiv).

Fra demonstration på Gammeltorv til støtte for Roskilde Universitetscenter 1976. Foto: Jens Morten (Aalborg Stadsarkiv).

Både i 1976 og 1977 blev der demonstreret og besat bl.a. rektorkontor på AUC til støtte for bevarelsen af Roskilde Universitetscenter. Foto: Viggo Kragmann (Aalborg Stadsarkiv), 1976.

Sommeren 1979 blev de første AUC-kandidater færdige. Her de første færdige kand.samf.er: Martin Gregorsen, Gert Villumsen og Bent Dalum. Længst til venstre i billedet censor Orla Brandt-Jensen og ved siden af ham gruppens vejleder, lektor Bjørn Johnson. Universitetet brugte anledningen til i den ledsagende avisartikel at forklare til Aalborg Stiftstidende, at gruppeeksamen var en mere fair form for eksamen end den gammeldags form med at trække et tilfældigt spørgsmål. Foto: Leif Nielsen (Aalborg Stadsarkiv).

Ingeniør- og landinspektørstuderende opmåler gamle Aalborg ejendomme. AUC havde gjort kommunen opmærksom på, at der manglede feriejob til de studerende. Kommunen besluttede derfor at bruge nogle studerende til at opmåle 2000 gamle ejendomme. På fotoet Henrik Haaning og Inge-Merete Lind i området Reberbansgade/Dalgasgade. Foto: Grethe Dahl (Aalborg Stadsarkiv), 1977.

Studerende på socionomuddannelsen (socialrådgiveruddannelsen) demonstrerer på Gammeltorv i 1980 til fordel for bevarelse af den særlige udgave af socialrådgiveruddannelsen – socionomuddannelsen - som kun fandtes på AUC og RUC. Der protesteres her over, at Socialrådgiverforeningen ikke umiddelbart ville åbne op for, at studerende fra socionomuddannelserne kom i praktik. Foto: Preben Veiby (Aalborg Stadsarkiv).

Landinspektøruddannelsen blev overflyttet fra Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) til AUC i 1974. På fotoet en gruppe landinspektørstuderende, der laver plancher til udstilling i Sæbyhallen i 1981 med forslag til kommuneplan for Sæby. Billedet er fra Fibigerstræde 11. Foto: Per Kolind (Aalborg Stadsarkiv).

Uddannelsen i Humanistisk Informatik. Formentlig fra Humanistisk Informatiks første laboratorium i begyndelsen af 1980'erne. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Foto fra ca. 1994. På fotoet studerende Jakob Cloos Bojesen, der som første studerende afsluttede specialiseringslinjen i Musikteknologi. Jakob indspiller musik på computer (en midi-fil) fra et keyboard. Billedet er fra det daværende musikteknologistudie på Kroghstræde 6. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

UNDERVISNINGEN

I det daglige blev alle undervisere og studerende indtil et stykke op i 1980'erne organiseret i storgrupper, der skiftede fra semester til semester. Storgrupperne kunne inden for en studieordnings ramme selv beslutte et tema for semestrets projektarbejde. Det gjorde man på storgruppemøder, hvor det ideelt set var det gode argument, der talte. Der var tale om en basisdemokratisk organisering, baseret på et deltagelsesdemokrati, hvor det derfor også nogle gange snarere blev vedholdenhed og talelyst end det gode argument, der blev afgørende.

Efter de første år var mange undervisere i øvrigt trætte af nogle gange at skulle undervise i noget, de ikke fagligt havde forstand på. I slutningen af 1970'erne kom også de første protester fra lektorer og professorer, der ikke orkede at pakke deres kontor sammen ved udgangen af hvert eller hvert andet semester for at flytte ind i en ny storgruppe. Underviserne begyndte herefter at flytte 'hjem' til institutterne.

Projektarbejdet blev i udgangspunktet betragtet både som en undervisningsform med potentiale til at skabe faglige nybrud ved at sprænge de faglige rammer og som en måde til

såvel at nedbryde murene mellem universitetet og omverdenen som til at skabe en frigørende pædagogik med potentiale til at skabe øget lighed i uddannelsessystemet og samfundet.

Projektsamarbejde med folk uden for universitetet gør det muligt at indgå i et samarbejde, hvor begge parter ideelt set kan lære af hinanden. Der ligger i projektsamarbejde et kritisk potentiale. Mødet med 'virkeligheden' kan sætte spørgsmålstegn ved eksisterende teorier. Samtidig kan teoribaseret indsigt være med til at sætte spørgsmålstegn ved en etableret praksis.

Erfaringer fra de første år viste dog, at det var sværere, end mange havde forestillet sig, at etablere et samarbejde med aktører i det omgivende samfund. Det kræver ressourcer, og samarbejdsprojekter lod sig ikke altid passe ind i studieordninger og deadlines for aflevering af projekter. Forventningerne til, hvad projektarbejdet skulle kunne, var hos nogle i 1974 tårnhøje – og gav derfor selvfølgelig også skuffelser.

I et forskningsprojekt, hvor AUC-forskere selv undersøgte den nye undervisningsform, konstaterede Søren Keldorff fra Institut for Sociale

Forhold i 1980, at det faktisk var lykkedes AUC at rekruttere studerende fra alle socialgrupper, og at børn af forældre, der tilhørte arbejderklassen (faglærte og ufaglærte), udgjorde halvdelen af de studerende på AUC, mens resten var børn af forældre fra liberale erhverv (landmænd, købmænd) eller havde forældre, der tilhørte middelklassen. Stort set samtlige studerende var første generations akademikere og havde klart en anden social baggrund end flertallet af studerende på de gamle universiteter.

Søren Keldorff konstaterede, at arbejds- og studieformen var med til både at tiltrække og fastholde de nye grupper af studerende, som AUC tiltrak, samtidig med at han rapporterede at have fundet eksempler på både kvindeundertrykkelse, anvendelse af bluff-teknikker og overfladisk videntilegnelse i projekt- og gruppearbejdet.

Projektarbejdet syntes således at være en måde at skabe undervisningsmiljøer med en anden kultur end de gamle universiteters og dermed sikre mulighed for social opstigen. Søren Keldorff konstaterede også, at samtidig med at de nye undervisningsformer potentielt

gjorde op med gamle former for magtudøvelse (gennem det akademiske meritokrati), opstod der nye herskertechnikker, og nye former for hierarkier opstod. Utopia syntes således ikke at springe spontant ud af projektarbejdspædagogikken.

På trods af de indledende hidsige debatter og eksperimenter, der ikke alle faldt lige heldigt ud, blev projektarbejdet gennemgående en succes. Nogle af pioniererne på området, som var begyndt at eksperimentere med projektarbejdsformen allerede før integrationen i AUC, var Aalborg afdelingen af Handelshøjskolen i København – med bl.a. underviserne Sven Caspersen og Olav Jull Sørensen. Ved AAU's 40 års jubilæum er der samtidig 41 års jubilæum for et af elementerne i bacheloruddannelsen i Almen Erhvervsøkonomi: projektet på 5. semester af uddannelsen med temaet 'Den hele virksomhed'.

Den største skepsis over for de nye undervisningsformer fandtes oprindeligt på ingeniøruddannelserne. Den store strid gik på spørgsmålet om basisuddannelsernes længde og kurser kontra projektarbejde. Tværfaglighed og problemorientering blev set som to sider af samme sag.

Diskussionerne gik på, hvor tværfaglige man skulle være, og om fagdiscipliner helt skulle afskaffes. Især de integrerede ingeniører kæmpede

for den disciplinorienterede tilgang, mens de mest basisradikale holdninger, toårige basisuddannelser og mulighed for at gå på tværs og vælge moduler også fra andre hovedområder end ens eget, blev forfægtet af DSF's repræsentanter i Interimstyret. Blandt de integrerede undervisere fra Danmarks Ingeniørakademi i Aalborg (DIA) og Aalborg Teknikum var der projektarbejdsentusiaster, men også stærke skeptikere over for at forlade den solide og gennemprøvede indlæring af færdigheder gennem klasseundervisning og løsning af øvelsesopgaver. Problemorienteret projektarbejde viste sig dog at harmonere vældig godt med de mere professionsorienterede uddannelser som ingeniøruddannelserne.

Derfor endte ingeniøruddannelserne efter de første års rivegilder med at blive dem, der mest konsekvent byggede uddannelser op omkring projektarbejdet. Formlen på ingeniøruddannelserne blev en kombination af såkaldte studieenhedskurser (fx matematik), projektenhedskurser og projektarbejde, hvor kurserne i alt fyldte 50 % af tiden, projektarbejdet resten.

De grundlæggende discipliner, eksempelvis matematik, kom til at løbe som et sidespor gennem hele uddannelsen med projektarbejdet, inklusive projektenhedskurser, som det, der fylder mest.

Fakultetet endte med at få megen ros netop for sin projektorganiserede undervisningsform, både fra erhvervslivet og i de ministerielle evalueringer af uddannelser, som begyndte at vinde indpas op gennem 1990'erne, og hermed forsvandt de sidste rester af skepsis over for projektarbejdsformen.

De ideer, der lå bag organiseringen af undervisningen, da AUC startede med problemorienteret projektarbejde i grupper og ideen med at trække virkeligheden ind i undervisningen, er ikke kontroversielle længere. Det store vendepunkt kom i 1990'erne, samtidig med et skift i samfundet fra fokus på undervisning til læring, som gav fornyet interesse for projektpædagogikken som læringsform.

Projekt- og gruppearbejde har de sidste 15-20 år gået sin sejrsgang gennem hele uddannelsessystemet bortset fra, hvad der i det lange perspektiv må kaldes en bagpostfægtning med undervisningsminister Bertel Haarder, der aldrig har lagt skjul på sin skepsis over for projektarbejdsformen og derfor i 2006 indførte et forbud mod gruppeeksamen, der i 2011 igen er blevet ophævet.

Formlen med ca. 50 % kurser og 50 % projektarbejde var i mange år en næsten fast formel ved opbygning af uddannelser på Aalborg Universitet, men er dog de sidste 10-15

år blevet brudt op af andre måder at organisere undervisningen på end 'AAU-classic'-modellen. Efterhånden som den mere ideologisk betonedde for og imod diskussion af projektarbejde døde ud, blev der skabt rum til at tilpasse projektarbejdsformen til de forskellige fagligheder. Bl.a. har de såkaldt kreative uddannelser (Arkitektur og Design, Humanistisk Informatik, Medialogi, Art and Technology) brudt op på modellen og etableret mere værkstedsorienteret undervisning i forskellige former for laboratorier.

Andre uddannelser har integreret casearbejde i kurserne og lavet flere miniprojekter i stedet for den traditionelle todeling af et semester i kurser og projektarbejde. I det hele taget er der i dag en stor åbenhed for at eksperimentere med problembaseret læring, og hvordan man kombinerer forskellige undervisningsformer, herunder projektarbejde, med andre former for undervisning og læring, og af samme grund skal den problembaserede læring nok overleve som koncept på AAU.

En repræsentant for motorcykelgruppen "Hunters" skrev til Studenterrådet på AUC: "Hvorfor tror I vi kalder jer 'halvhjernerne'. I gider jo kun beskæftige jer med solidariteten i teorien. I som i kæften er så solidariske med arbejderne, Christiania, Solvognen, porcelænsmalerne, men hvad er I når det gælder det praktiske". En gruppe studerende på Den Samfundsvidenskabelige Basisuddannelse tog udfordringen op og skrev et projekt om rockere og vold. Fra venstre Kim Aage Larsen, Dorte Andersen, Dorte Christensen, Steen Royberg, Søren Bonde og Kaare Christensen, fotograferet uden for Aalborg Stiftstidendes daværende hovedsæde på Nytorv i Aalborg i 1980. Foto: Jens Morten (Aalborg Stadsarkiv).

Gruppebillede fra begyndelsen af 1980'erne. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Gruppebillede fra midt 1980'erne. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Gruppearbejdet er rykket udenfor. Foto fra Fibigerstræde, u.å. Ukendt fotograf (AAU's billedsamling).

Aalborg Universitetsbibliotek, Langagervej 2, u.å. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Det første auditorium på AUC (Auditorium A), Fibigerstræde 15. Foto fra ca. 1984. (AAU's billedsamling).

Lektor Tore Jakob Hegland underviser i Auditorium A i Fibigerstræde 15 (ca. 1984). (AAU's billedsamling).

Projekt, Institut for Elektroniske Systemer, u.å. (AAU's billedsamling).

Projektgruppe, Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet. Universitetets computere står og samler støv i baggrunden. De studerende har egne laptops med. Bortset fra opdatering af teknologien ligner projektarbejdet sig selv, u.å. (AAU's billedsamling).

*xForelæsning, Jurastudiet,
efteråret 2008 eller 2009.
(AAU's billedsamling).*

FORSKNINGEN

Det var ingen selvfølge, at ansatte på AUC skulle være forskere. De undervisere, der blev integreret fra Aalborg Teknikum og Handelshøjskolen på AUC i 1974, havde ingen forskningsret. Først i 1980 anerkendte Undervisningsministeriet, at ansatte på AUC skulle have forskningsret, og stillinger på AUC fremover opslås med almindelig forskningsret. Fra dele af 'de gamle universiteter' blev der argumenteret for, at det var spild af gode forskningskroner at give AUC'erne forskningsret. Både af den grund og fordi hovedparten af kræfterne det første tiår var blevet brugt på at bygge uddannelser op, blev der fra midt 1980'erne og frem lagt stor vægt på at styrke forskningen på Aalborg Universitet både kvantitativt og kvalitativt med interne strategier for udviklingen af forskningen og med evalueringer af forskningsindsatsen.

De forskere og undervisere, der blev nyansat på AUC i 1974, havde dog forskningsret, og AUC's tilblivelseshistorie satte sig også spor på den måde, at den regionale profil i AUC's forskning var tydelig de første år – fra historieforskning i lokal- og regionalhistorie til samarbejde med Aalborg Værft om udvikling af skibsmotorer.

Forskerne skulle fra AUC's start ud og engagere sig i det omgivende samfund. Samfundsengagementet blev i universitetets første år tolket meget forskelligt af de forskellige grupper af ansatte på AUC, men ønsket om at gå i dialog med grupper uden for universitetet var ægte og fælles. Ved 10-års jubilæet blev der gjort foreløbig status. Her konstaterede repræsentanter for nordjysk industri, at samarbejdet mellem AUC og især de store industrivirksomheder som fx Aalborg Værft havde udviklet sig til industriens tilfredshed, mens det kneb med at få de mindre virksomheder med. Andre former for erhvervsliv var der ikke kontakt med ved 10-års jubilæet.

Ved 10-års jubilæet oprettedes Nordjysk Udviklingscenter (NUC). NUC's formål var at fremme samarbejdet om udvikling og forskning mellem AUC og det omgivende samfund og var en slags forløber for Nordjyllands Videnpark – NOVI –, som blev officielt indviet i 1989, men reelt startede sin virksomhed i 1987. NOVI fik for alvor vind i sejlene, da en række mobiltelefonselskaber som Ericsson og Nokia etablerede sig i NOVI. Mobiltelefoni var igennem 1990'erne et stærkt voksende forskningsmiljø på Institut for Elektroniske Systeme-

mer. Ved 25-års jubilæet i 1999 var mobiltelefoni stjerneeksemplet på, hvordan et stærkt forskningsmiljø sikrede arbejdspladser i regionen til alle, fra specialarbejdere i Pandrup til forskere på AAU, og hvordan Aalborg Universitet dermed havde været med til at sikre nye arbejdspladser til en landsdel og en by, der i 1980'erne stadigvæk var præget af store traditionelle industrivirksomheder i brancher som skibsværfter, sprit, tobaks- og cementindustri. Brancher som allerede i 1960'erne var på tilbagegang beskæftigelsesmæssigt, og som med udgangen af 1980'erne enten havde lukket eller automatiseret de fleste af arbejdsfunktionerne.

Sundhedsinformatik eller medikoteknik, som det hed i 1970'erne, er et andet markant forskningsområde på Institut for Elektroniske Systemer, som til forskel fra forskningen i mobiltelefoni havde sit udspring i grundforskningen. Aalborg Universitet fik sit første (og indtil fornyligt eneste) grundforskningscenter i 1993 med Center for Sanses-Motorisk Interaktion (SMI), som hurtigt voksede sig stort som forskningsmiljø, og som i dag har et udstrakt samarbejde med den medikotekniske og farmaceutiske industri både nationalt og

internationalt. Der var ved centerets start ingen tæt forbindelse til lokale industrivirksomheder, til gengæld var der tale om et nyt forskningsområde, hvor daværende professor Anne-Lise Rosenfalck i 1976-77 indledte et mangeårigt samarbejde med det, der dengang hed Amtssygehuset i Aalborg. Sundhedsinformatik er på den måde et klassisk eksempel på, at grundforskning kan omsættes til nye behandlingsmetoder og også til nye forretningsområder.

Miljø- og energiforskning er et tredje eksempel på, hvordan et forskningsfelt i samarbejde med det omgivende samfund voksede sig stort og stærkt. Miljø- og energiforskning var fra starten i 1974 et af de områder, AUC satsede på. Laboratoriet for Miljøteknik blev et stort og stærkt forskningsmiljø i 1980'erne, hvor der skulle bygges rensningsanlæg, og ingeniørfirmaer arbejdede sammen med forskerne om rensning af spildevand og i det hele taget om forbedring af vandmiljøet.

Energiforskning har været et markant område på Aalborg Universitet, fra fremlæggelsen af alternative energiplaner gennem 1980'erne til forskning i vindenergi og optimering af vindmøller. Både på miljø- og energiområdet var der i 1980'erne to nogle gange skarpt adskilte miljøer i hvert deres institut – ingeniørerne, der arbejdede med løsninger,

og planlæggere, samfundsforskere og andre ingeniører, der udarbejdede alternative energiplaner og kom med kombinerede tekniske, organisatoriske og politiske løsninger på forbedring af miljøet. I dag er de mere ideologisk betonedede modsætninger fra 1980'erne væk – i takt med, at alternativ energi som biogas, vind og sol blev accepteret bredt i samfundet som løsninger på fremtidens energiproblemer.

Netop fordi man på ingeniørområdet fik en stor gruppe undervisere uden forskningsret integreret i 1974, blev der i 1990'erne taget mange initiativer for at højne kvaliteten af forskningen. Tek-Nat indførte som et af de første fakulteter forskningsevalueringer og strategisk planlægning af, hvilke områder der forskningsmæssigt skulle satses på.

På det samfundsvidenskabelige område var de stærke forskningsmiljøer i 1980'erne og 1990'erne Center for Arbejdsmarkedsforskning (Carma), Kvinde- og kønsforskningen (Freia) og Forskningen i Socialt Arbejde (FoSo). Miljøerne afspejlede ud over de forskningsmæssige interesser et samfundsmæssigt engagement. Carma voksede ud af interessen for og kontakterne til fagbevægelsen, og kvinde- og kønsforskningen på AAU startede med en græsrodsorganisering af kvindelige forskere og studerende på tværs af

de tre fakulteter, som efterhånden blev skilt ud i et ligestillingsudvalg og et forskningsmiljø inden for samfundsvidenskabelig kønsforskning. Stadigvæk tværfagligt, men betydelig mere afgrænset i sin tværfaglighed end i begyndelsen af 1980'erne.

Forskningen i socialt arbejde udsprang ganske enkelt af, at Den sociale Højskole i Aalborg blev integreret i AUC. Det gav behov og grobund for at forske i socialt arbejde og for at udvikle det sociale arbejde. Integrationen af en professionsbacheloruddannelse (som det ikke hed dengang) i et universitet har været baggrunden for både et stort og relativt unikt forskningsmiljø eksistens og for udviklingen af kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde.

Et fjerde markant miljø på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet var IKE-miljøet. De første frø til IKE-miljøet – en forkortelse for 'industrial udvikling og international konkurrenceevne' – blev sået i 1977 og udsprang af diskussioner mellem undervisere og den første årgang af studerende på overbygningsuddannelsen i Samfundsøkonomi om opbygning af den nye uddannelse. Siden voksede IKE, fik bevillinger fra Det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og siden fra mange andre fonde. Miljøet er forblevet et alternativ til mainstream i dansk nationaløkonomisk forskning og er i dag

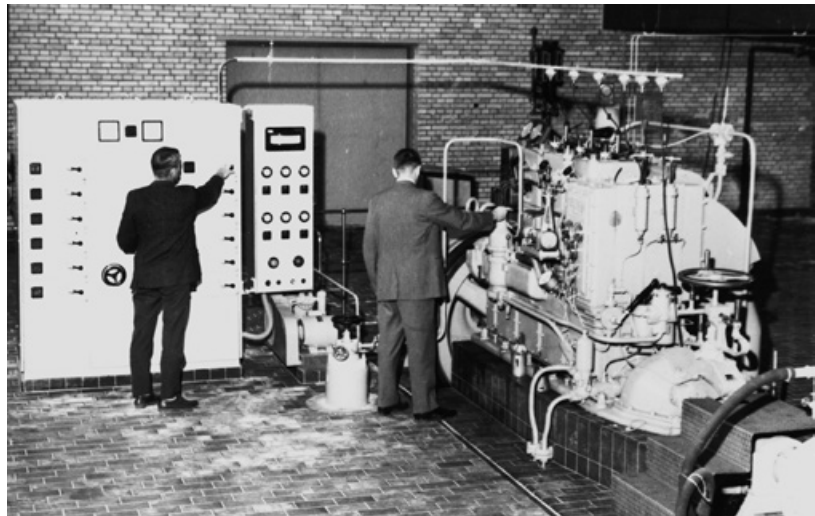
et internationalt anerkendt økonomisk forskningsmiljø, hvorfra der i 1990'erne blev hentet råd om, hvordan produktiviteten i det danske samfund kunne forbedres.

På det humanistiske område har IKT og læring, det interkulturelle felt, kommunikation og medievidenskab og i det hele taget 'det nye humaniora' præget forskningen. De har sammen med tværfaglige felter som musikteknologi og forskellige former for design af digitale løsninger været de særlige kendetegn ved den humanistiske forskning på AAU, samtidig med at der også hele tiden har været plads til mere klassiske humanistiske forskningsfelter inden for historie samt sprog- og litteraturfagene med modernisme- og lyrikforskning, krimiforskning og diskursstudier. Eksterne midler til forskningen har også på det humanistiske område haft betydning for udviklingen af både forskning og uddannelser. Eksempelvis er en forskningsrådsbevilling i 1990'erne til et Center for Sprog og Interkulturelle Studier i dag knopskudt til uddannelserne i Turisme, KKG (Kultur, Kommunikation og Globalisering) og til SIS-uddannelserne (Sprog og Internationale Studier) og de forskningsmiljøer, der hører til uddannelserne.

Turismeforskning var et område, som blev taget op på Aalborg Universitet næsten fra starten. Det lå lige

for at interessere sig for turisme i et regionalt erhvervsfremmeperspektiv. Dertil kommer, at turismeforskning er et tværfagligt felt, ikke nogen fagdisciplin, og derfor passede godt ind på et universitet, der altid har hyllet tværfagligheden. De første mange år blev det dog mest til spredte initiativer. Tourism Research Unit (TRU), som har eksisteret siden begyndelsen af 1990'erne, er de sidste 10-15 år vokset til at blive et markant forskningsmiljø på AAU i takt med, at det er blevet anerkendt, at der er behov for en videnskabelig udvikling af turismeerhvervet, og erhvervsministeriet i midt 1990'erne bevilligede penge til at fremme turismeforskningen i Danmark.

Aalborg Universitet er i dag forskningsmæssigt set stadigvæk præget af, at tværfaglighed altid har været et honnørord, samtidig med at tiden har været med AAU på den måde, at tværfaglighed i forskningen i dag bliver fremmet af, at mange af de store bevillinger til forskning – det gælder både EU-midler og midler fra den danske stat – netop gives til områder, der bevæger sig på tværs af eller udvikles i grænsefelterne mellem traditionelle discipliner. Tværfaglighed er derfor ikke længere et særkendetegn ved forskningen på AAU. Om AAU med sin særlige historie vil være bedre end andre til at begå sig i det nye forskningslandskab, som tegner sig i 2010'erne, vil vise sig.

AUC's Motor- og skibslaboratorium, Søhngårdsholmsvej, 1983. Foto: Viggo Kragmann (Aalborg Stadsarkiv).

Forskningsprojekt, Institut for Produktion. Fra venstre lektor Lars Peter Jensen sammen med lektor Jan Helbo og Jens Overgaard fra Dronningborg Maskinfabrik, 1986. Foto: Marianne Andersen (Aalborg Stadsarkiv).

Den nydannede MIKE-forskningsgruppe (MIKE er en forkortelse for mikroelektronik og industriel konkurrenceevne), Institut for Produktion, 1981. Der var tale om et tværfagligt forskningsprojekt med deltagelse af både dataloger og kand.samf.øk.er (samfundskonomer). Fra venstre ses Ivan Aaen, Asger Brændgaard, Birgitte Gregersen, Niels Maarbjerg og Bengt-Åke Lundvall. Foto: Max René (Aalborg Stadsarkiv).

Foto ca. 1988 fra Renseanlæg Vest, Aalborg. Forskere fra Institut for Jord, Vand og Miljø med professor Jens Aage Hansen og lektorerne Kristian Keiding og Per Halkjær Nielsen i spidsen arbejdede sammen med Aalborg Kommune og firmaet Krüger om at udvikle metoder til slambehandling, herunder biologiske metoder til fosforfjernelse med henblik på at kunne udnytte slammet. Pigen på billedet er daværende civilingeniørstuderende i miljøteknik Elly Kjems Hove. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Foto fra ca. 1988. Som led i forsøg blev elefantgræs gødet med slam fra Aalborg kommunes Renseanlæg Vest for at udnytte næringsstofferne i slammet og samtidig undgå smittespredning. Projektet blev udviklet i samarbejde med Fredericia Cellulosefabrik, som skulle aftage elefantgræsset og omdanne det til cellulose, der kunne indgå i produktion af papir. På fotoet daværende ph.d.-studerende i miljøteknik Gerda Krogh Bjerre. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Nibe-møllerne og forsøgsopstilling i laboriet for højspænding, Institut for Energiteknik. En vindmølle rammes statistisk set ca. hver 10. år af et lynnedslag, der kan forårsage ødelæggelser på vindmøllen. Institut for Energiteknik deltog i udviklingen af sensorer, der kan registrere, om der har været lynnedslag i eller tæt på et mølletårn. Efter en alarm kan man undersøge møllen nærmere. Foto: Jørgen Tolstrup Sørensen (foto i privateje). Det andet billede viser et simuleret lynnedslag ved siden af et mølletårn, der er opstillet i højspændingslaboriet. Foto: Søren Schnoor (foto i privateje). Begge fotos 1989.

Foto fra ca. 1987. Forsøg hvor en argonlaser for første gang i verden blev brugt til at fremprovokere hjernens reaktion på en eksperimentelt påført smertesimulation. Denne teknologi udviklede sig senere til at blive en egentlig klinisk diagnostisk test. Manden, der udfører forsøget, er nuværende leder af Center for Sanser-Motorisk Interaktion (SMI), professor Lars Arendt-Nielsen. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

I 1993 fik en forskningsgruppe på AUC (fra venstre) Jens F. Jensen, Tove Arendt Rasmussen, Gunhild Agger og Jørgen Stigel sammen med forskere fra medievidenskab, Aarhus Universitet, tildelt en bevilling på i alt 7 mio. kr. fra Statens Humanistiske Forskningsråd til et projekt om tv-mediets æstetik. I den anledning blev der taget et foto af gruppen med et fjernsyn i centrum på Jørgen Stigels kontor på Langagervej 8. Projektet løb i perioden 1993-99. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Daværende rektor Sven Caspersen sammen med årets doktorer 1992 – en dr.tech. og otte, der fik en licenti-atgrad. Det var første år, AUC officielt fejrede årets doktorer. Fra venstre Bjarne Mikkelsen, Ulla Koch, Thorkild Hørlyk, Bent Flyvbjerg, Søren Ole Petersen, Sven Caspersen, Lise Gansted, Jan Frick og Adolfo Henriquez. Foto: Michael Bo Rasmussen (Aalborg Stadsarkiv).

UNIVERSITETET OG OMVERDENEN

Et af de første initiativer, det nyetablerede universitetscenter tog, var i 1975 at etablere en række kontaktudvalg. Udvalgene skulle styrke kontakt og samarbejde mellem universitetet og det lokale erhvervsliv, med fagbevægelsen, med de kulturelle institutioner i Nordjylland og med de øvrige uddannelsesinstitutioner i regionen. De forskellige kontaktudvalg fik en "paraply" i form af Kontaktudvalget mellem de nordjyske organisationer, myndigheder, institutioner og Aalborg Universitetscenter, der fungerede som et "overkontaktudvalg".

I Kontaktudvalget med de nordjyske erhvervsorganisationer blev der både diskuteret uddannelser og forskning. Kontakten mellem erhvervsliv og universitet var størst på Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet, hvor man videreførte kontakter mellem erhvervsliv og ingeniøruddannelserne, som allerede eksisterede, inden AUC blev til. Der var på både det erhvervsøkonomiske område og på ingeniørområdet tradition for, at aftagerne sad med, når uddannelser og ændringer heri blev diskuteret. Kontaktudvalget med de nordjyske erhvervsorganisationer mindede på den måde om den langt senere institution, aftagerpaneler,

som universiteterne blev bedt om at oprette i 2007.

Kontaktudvalget til fagbevægelsen var båret af stor idealisme fra universitetsfolkenes side, og forhåbningerne til AUC var i 1974 store fra den lokale fagbevægelses side. Det tog dog sin tid, før kontakt blev til samarbejde. Fagbevægelsen lokalt og regionalt gav ved 10-års jubilæet udtryk for, at den havde håbet, at AUC ville producere dokumentation og komme med ideer til løsning af bl.a. arbejdsløsheden i Nordjylland. Så direkte og hurtigt kom effekten af at have et universitet ikke. Men ved 25-års jubilæet konstaterede formanden for LO-Aalborg, Kaj Poulsen, tilfreds, at universitetet siden midt 1980'erne var blevet meget mere virkelighedsnært, og at der i 1999 var både nye arbejdspladser til regionen og samarbejde om forskning at pege på.

AUC begyndte da også fra midt 1980'erne at engagere sig i nordjysk erhvervsfremme udover at udanne ingeniører og erhvervsøkonomer. I 1984 oprettedes Nordjysk Udviklingscenter (NUC) med det formål at udføre forsknings- og udviklingsopgaver i samarbejde mellem private og offentlige virksomheder. De tre første projekter under NUC

var et samarbejde mellem en række private virksomheder – både lokale og internationale – og Institut for Elektroniske Systemer. Det nye var, at virksomhedernes medarbejdere og folk fra universitetet arbejdede sammen på forsknings- og udviklingsprojekter.

I årene 1985-86 løb Nordtek-projektet eller Nordtek-planen, finansieret af Nordjyllands Amt og EU-midler, som bl.a. handlede om opkvalificering af medarbejdere i virksomheder i Nordjylland, herunder at udbrede kendskabet til mulighederne i den nye informationsteknologi. Som led i Nordtek-planen etableredes i 1987 NOVI (Nordjyllands Videnpark), som byggede videre på ideer fra og integrerede NUC i sit virke. NOVI var et led i en bølge, som skyllede hen over hele Europa i slut 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne med etablering af science parker i tilknytning til universiteterne. AUC var med NUC/NOVI med i den første bølge.

Ud over NOVI etablerede Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet Netværkscentret, som siden begyndelsen af 1990'erne har faciliteret et utal af netværk mellem forskere fra universitetet og virksomheder, primært i den nordjyske regi-

on. Netværkscenteret har bedre end NOVI kunnet facilitere et samarbejde også med små- og mellemstore virksomheder. Ideen er at skabe et mødested for forskere og praktikere og derved sikre hurtig teknologioverførsel fra universitetet til virksomheder. I dag faciliterer Netværkscenteret samarbejde mellem forskere fra alle fakulteter på AAU og dermed også samarbejde ikke bare med private virksomheder, men også med den offentlige sektor. Til forskel fra de oprindelige kontaktudvalg, som formidlede kontakt mellem universitetet og forskellige organisationer og institutioner, er Netværkscenteret en ramme eller et mødested, hvor formålet er at etablere relationer og skabe samarbejde mellem forskere og praktikere, som selv er direkte involverede i forskellige udviklingsprojekter, så initiativer i højere grad komme nedefra end oppefra.

Aalborg Universitets betydning for vækst og innovation i de nordjyske virksomheder fremgår klart af den regionale vækstredogørelse fra 2012. Region Nordjylland har den største andel af det, der i rapporten klassificeres som innovative virksomheder, der samarbejder med et universitet (heraf langt de fleste med AAU). Samtidig dokumenterer rapporten, at Aalborg Universitet er det universitet i landet, som næstflest virksomheder har et samarbej-

de med (DTU har på landsplan alt i alt lidt flere samarbejder med virksomheder end AAU).

Som led i eller som udløber af aktiviteterne i Netværkscenteret blev Universitarium til i 2003 – også her var der dog en forløber i et samarbejde med Lego. Universitarium er sat i verden for på en underholdende og inddragende måde at give børn og unge en interesse for naturvidenskab. Samarbejdet med Lego og senere Universitarium blev til som en reaktion på den begrænsede søgning til de teknisk-naturvidenskabelige uddannelser op gennem 1990'erne, ikke bare på AAU, men tekniske uddannelser i det hele taget.

Populær formidling af naturvidenskab er også blevet til 'Elevuniversitetet', deltagelse i Dansk Naturvidenskabsfestival m.v. Der indgår selvfølgelig elementer af branding i denne type af aktiviteter, men det er samtidig et eksempel på, at AAU gennem hele sin levetid har forpligtet sig på formidling af viden og netop ikke har set formidling som envejskommunikation, men har ønsket at formidle ved at indgå i dialog med omverdenen.

Den samme vilje til at gå i dialog har ligget bag de forskellige markeringer af Aalborg Universitet som en kulturinstitution blandt andre institutioner i byen.

Kontaktudvalget med de kulturelle institutioner og foreninger (kaldet kulturudvalget), ligeledes oprettet i 1975, arbejdede både på at få en kulturhistorisk uddannelse og styrke den kulturhistoriske forskning på AUC (uden det store held i første omgang). Universitetet skulle ikke blot samarbejde med kulturinstitutioner i byen og regionen, men selv være en kulturinstitution. Derfor gik kulturudvalget ind i konkrete projekter som fx udstillingen "Danmark i tyverne" (1979) i samarbejde med bl.a. Nordjyllands Kunstmuseum. "Kvinder i byen" et par år senere var et andet udstillingsprojekt, etableret i samarbejde med Aalborg Historiske Museum. Folkeuniversitetet blev den mere traditionelle ramme om forskningsformidling.

Mindest lige så vigtigt som de mere markante projekter, som blev resultatet af møder i kontaktudvalget med kulturinstitutionerne, var det, at Sven Caspersen i sine mange år som rektor selv gik i spidsen for og skabte en kultur blandt universitetets ansatte om, at man aldrig sagde nej til at komme ud og formidle sin forskning eller deltage i et arrangement, heller ikke selv om det var et mindre prestigefyldt arrangement som fx et foredrag i et forsamlingshus et eller andet sted i Nordjylland eller hvem ellers, der gerne ville høre en AUC-forsker.

Den største betydning for kulturlivet i Aalborg har universitetet dog uden tvivl haft gennem de studerende, der kom til Aalborg. Skråen (som stedet kom til at hedde, fordi det lå i den del af C.W. Obel-komplekset, hvor der tidligere havde været produktion af skråetobak) startede som et kombineret studentehus og spillested i 1978 med delvis støtte fra universitetet.

Også det sprang oprindeligt ud af kontaktudvalget med de kulturelle institutioner, som havde et undervalg, musikudvalget, som arrangerede rusfester og koncerter på universitetet. Jørgen Nissen, der startede

med som studerende at komme med i festudvalget på sin rustur, blev aldrig færdig med ingeniørstudiet, men blev til gengæld via musikudvalget mangeårig leder af Skråen. Som Jørgen Nissen bemærkede i et interview med ham ved universitetets 25 års jubilæum, "så skal der være sådan nogen som mig, studerende der aldrig blev færdige, for at skabe den underskov, som giver et godt kulturliv i en by".

I dag er et initiativ som Platform4 arvtageren til et initiativ som Skråen (som stadigvæk lever i bedste velgående som spillested). I 2008 gik Aal-

borg kommune sammen med universitetet og 'det kreative vækstlag' i Aalborg ind og skabte rammerne om Platform4 i et gammelt kornlager på havnen. Platform4 er tænkt som mødested for eksperimenter med kunst og teknologi, et kommunalt støttet aktivistprojekt, som spiller sammen med universitetets kreative uddannelser og fungerer som rugekasse for kulturentreprenører, hvor der arbejdes med elektronisk lyd og digital visualisering i design af kunstneriske oplevelser og med udvikling af nye kunstarter, der går på tværs af gamle skel mellem gener og medier eller platforme.

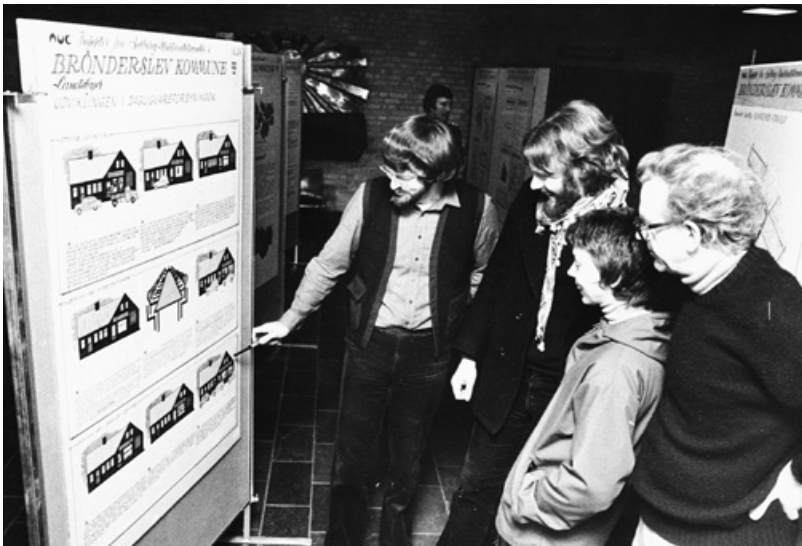
Efter AUC-revyen maj 1976. Daværende rektor Sven Caspersen med nogle af de studerende, der stod bag revyen. Foto: Jens Morten (Aalborg Stadsarkiv).

AUC-forårsudstilling maj 1982 arrangeret af kunstforeningen 'Skråningen'. Seksten kunstnere, til dagligt ansat på AUC, udstillede egne malerier, tegninger, skulpturer m.v. Til åbningen spillede AUC's big band med lektor Tore Mortensen som dirigent. I baggrunden yderst til venstre, med strikket vest og briller nuværende professor Henning Jørgensen. Foto: Grethe Dahl (Aalborg Stadsarkiv).

I forbindelse med studiestarten i 1979 organiserede Studenterrådet 'De boligsøgendes aktion'. Under sloganet "Er du vaks - kræ en toværelses straks" kritiserede de studerende, at der siden 1974 kun var blevet opført 200 nye kollegieboliger i Aalborg. Derved blev antallet af kollegieboliger 810 til universitetets cirka 2500 studerende. Aktionens 'generalstab' holdt til i et gammelt militærtelt udenfor Langagervej 2 ("du står her"), hvor et dusin studerende, der ikke havde fået nogen bolig ved studiestart, også havde slået deres telte op. Foto: Preben Veiby (Aalborg Stadsarkiv).

Udstilling i Brønderslevhallens foyer 1980. 70 studerende på ingeniør- og planlæggeruddannelsens 3. semester havde udarbejdet alternative forslag til, hvordan de mente, Brønderslev kommunes fremtid burde forme sig. Der blev bl.a. udformet et alternativt forslag til kommunens centerplan og til fremtiden for de mindre landsbyer i kommunen. Udstillingen blev fulgt op med et borgermøde. Daværende lektor Bo Vagnby ved planchen. Foto: Per Kolind (Aalborg Stadsarkiv).

Studerende var sommeren 1982 med til at arrangere en koncert i protest mod Ronald Reagans udenrigspolitik og især det såkaldte "Stjernekrigsprojekt". "Rock mod Reagan" indgik i den omfattende protest fra fredsbevægelser i Vesten mod oprustning i både Øst og Vest under den såkaldte 'Anden Kolde Krig' i begyndelsen af 1980'erne. (AAU's billedsamling).

Aalborg University Shakespeare Company, studerende først og fremmest fra engelskstudiet på AAU, har siden starten i 1993 årligt opført et af Shakespeares teaterstykker. Her 'Much Ado about Nothing' fra 1997. På billedet Jesper Trier og Janni Taudal. (AAU's billedsamling).

Karnevalsgruppe fra AAU, Karneval i Aalborg. (AAU's billedsamling).

Kulturnat i København, 2012 (AAU's billedsamling).

INTERNATIONALISERING

Internationalisering af uddannelserne var tænkt ind i AUC's profil fra begyndelsen. Fællesbekendtgørelsen – en særlig bekendtgørelse for uddannelserne på AUC – gav mulighed for i de såkaldte funktionsspecialiseringsår på 8.-9. semester at etablere et fagligt samarbejde på tværs af de samfundsvidenskabelige, teknisk-naturvidenskabelige og humanistiske uddannelser. På baggrund af et oplæg fra en arbejdsgruppe vedtog Konsistorium derfor i september 1978 at indstille til Direktoratet for de Videregående Uddannelser at godkende oprettelsen af Internationalt År som et funktionsspecialiseringsår med et teori-semester om foråret og som noget banebrydende nyt et semester med praktikophold for de studerende ved internationale organisationer, projekter eller andre universiteter om efteråret. Undervisningsministeriet var ikke umiddelbart begejstret for internationalisering af uddannelserne. Det gav sig bl.a. udslag i, at ministeriet besluttede, at man i bedste fald kunne støtte forsøget med 10.000 kr. fra Tipsmidlerne. Integration af praktik i uddannelserne var ministerierne også stærkt skeptiske overfor. Udenrigsministeriet meddelte efter to års overvejelser, at man 'af principielle grunde' ikke

kunne medvirke til at have praktikanter på ambassaderne. AUC kunne herefter fortælle, at man det sidste år havde haft folk ude i praktikophold på bl.a. danske ambassader. Herefter var praktikophold i udlandet en integreret del af Internationalt År.

Internationalt År startede 1. februar 1981. De første årgange af studerende – der var fem tilmeldt på første årgang – bestod af nogle få modige pionerer. Det andet hold bestod af seks studerende. Især var spørgsmålet om at skaffe gode praktikpladser en udfordring. Det lykkedes dog, ikke med udenrigsministeriets hjælp, men gennem indgåelse af lokale aftaler med danske ambassader. Gradvist bredte interessen sig, også for at have studerende i praktik, og 10 år efter det første IÅ-hold var der 40-50 studerende på hver årgang. Efter nogle år grenede Internationaliseringsåret sig ud, fordi der blandt de studerende var ønsker om et mere fagspecifikt internationaliseringsår. International Virksomhedsøkonomi (IVØ), som er en selvstændig specialisering på cand. merc.-uddannelsen, og International Studies for Foreign Language Students voksede begge ud af Internationalt År. Det samme gjorde European Studies og Development

and International Relations, som også i dag begge er selvstændige kandidatuddannelser.

Ud af Language and International Studies voksede kandidatuddannelsen i Kultur, Kommunikation og Globalisering og bacheloruddannelsen Sprog og Internationale Studier (SIS-uddannelsen). På Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet hed første skud på stammen Internationalt år International teknologiplanlægning, som også i dag er blevet til mere fagspecifikke kandidatuddannelser. Internationaliseringsåret blev på den måde starten på en række kandidatuddannelser, som stadigvæk eksisterer, samtidig med at ideen med praktik i udlandet bredte sig til uddannelser, som ikke oprindeligt var en del af Internationalt År. Et halvt års praktik i udlandet som led i en kandidatuddannelse er i dag en mulighed bl.a. på næsten alle civilingeniøruddannelserne på AAU.

Et af de nyeste skud på stammen med internationalisering af uddannelser er et formaliseret samarbejde med University of International Relations i Beijing om et joint masters program med fokus på de ændringer i de internationale relationer på globalt plan, som følger af Kinas vok-

sende betydning som aktør på den globale scene. I alt er der i dag over 70 kandidatuddannelser på Aalborg Universitet, de fleste hjemmehørende på Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet, der udbydes på engelsk, så studerende fra alle dele af verden har mulighed for at vælge en kandidatuddannelse på AAU. Derfor forskes der også i dag på universitetet i, hvilken betydning internationalisering af læringsrummet ('the international classroom') har for de studerende og deres uddannelse. Internationalisering handler ikke bare om at tale engelsk, men om kommunikation i bred forstand og dermed også om at bygge bro over forskellige uddannelses- og videnskulturer. AAU har afprøvet 'the international classroom' i mange år i praksis, men også her må teori og praksis gerne følges ad.

De første år kørte Internationalt År på dansk, idet der dog på Internationalt År var krav om beherskelse af et hovedsprog, og at projektrapportering og evaluering fandt sted på dette sprog. Det store spring var at udbyde en hel uddannelse på engelsk, da det gav mulighed for at kunne optage udenlandske studerende. IVØ var den første uddannelse på AUC, der på denne måde internationaliseredes. Det startede i 1990 med, at et semester på uddannelsen blev udbudt på engelsk. De første udenlandske studerende var typisk gæstestuderende – det var

først i 1990'erne med udbud af kandidatuddannelser på engelsk, at de forskellige uddannelser reelt åbnede for optagelse af udenlandske studerende på AAU. Når der kom skub i det internationale samarbejde i slut 1980'erne og op gennem 1990'erne skyldtes det også, at Undervisningsministeriet i 1988-89 afsatte en pulje, hvor universiteterne kunne søge midler til internationalisering, samtidig med at EU med Erasmus- og Tempus-programmerne gik ind og støttede udveksling på europæisk plan. Op gennem 1990'erne kom en relativt stor del af de studerende fra Baltikum, Polen og Ungarn. Den største vækst i udenlandske studerende kom dog i årene 2001-2011, hvor udbuddet af kandidatuddannelser på engelsk for alvor var stigende, mens antallet af danske studerende, der tog ud, forblev på samme niveau fra midt 1990'erne og frem.

Praktikopholdet i udlandet var og blev hovedhjørnestenen på alle de kandidatuddannelser, der har internationale relationer eller globale kultur- og samfundsforhold som genstandsfelt. Der er ikke noget, man lærer så meget af om interkulturel kommunikation og om forholdene i et andet land som ved at blive en del af en arbejdsplads i et fremmed land i et lille halvt år. Udsagn fra de studerende både dengang og nu fortæller, at en væsentlig del af et praktikophold i udlandet er den

personlige udvikling. At skulle stå på egne ben i et halvt år i en fremmed kultur får studerende til at vokse både menneskeligt og fagligt.

Samarbejde om udveksling af studerende var i en række tilfælde koblet med forskningssamarbejde. Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet satte i midt 1980'erne gang i et målrettet arbejde med at internationalisere forskning og uddannelse. På fakultetet fyldte og fylder det internationale forskningssamarbejde generelt mere end på de tre øvrige fakulteter. Det hang og hænger bl.a. sammen med, at teknisk og naturvidenskabelig forskning i højere grad er transnational af natur, matematik er eksempelvis et internationalt eller transnationalt sprog. Dele af humaniora og samfundsvidenskab, fx jura, har derimod deres rod i genstandsfelter, som er nationalstatsligt eller sprogligt afgrænsede. Også på humaniora og samfundsvidenskab er de sidste 20 års samfundsmæssige og kulturelle globalisering dog ved at vende grundigt op og ned på tilvante forestillinger om, hvordan fag og genstandsfelter afgrænses.

Internationaliseringen på de samfundsvidenskabelige og humanistiske fakulteter har ud over ildsjælene blandt pionererne derfor i høj grad været båret af samfundsmæssige forandringer. International Virksomhedsøkonomi voksede som uddan-

nelse i takt med globaliseringen af økonomien. Nøglepersoner fra uddannelsen var samtidig med til at tage initiativ til opbygning af Nordjysk Eksportklub i begyndelsen af 1990'erne med det formål at opbygge og implementere programmer til at fremme nordjyske virksomheders eksport og internationalisering. Globelics (Global Network for the Economics of Learning) voksede ud af forskningsgruppen IKE (International Konkurrenceevne), som analyserede nationale innovationssystemer og dansk konkurrenceevne og har med Globelics Academy institutionaliseret et globalt forskerforum, som beskæftiger sig med de aktuelle forandringer i den globale økonomi. Selvom internationalisering af forskning og uddannelse på mange måder er blevet en selvfølge i 2014, Erasmus-programmerne har fx knopskudt med Erasmus Mundus-programmer til studenterudveksling, er internationalisering af uddannelser og forskning dog stadigvæk et felt, der kræver sine ildsjæle og herudover institutionel support og opbakning. Internationalisering er og bliver mere besværligt, end hvis man bare blev hjemme eller kun har danske studerende på en uddannelse. Til gengæld er der ingen, der har kastet sig ud i internationalt samarbejde, der nogensinde har været i tvivl om, at det er både udfordrende og, når det lykkes, utroligt givende.

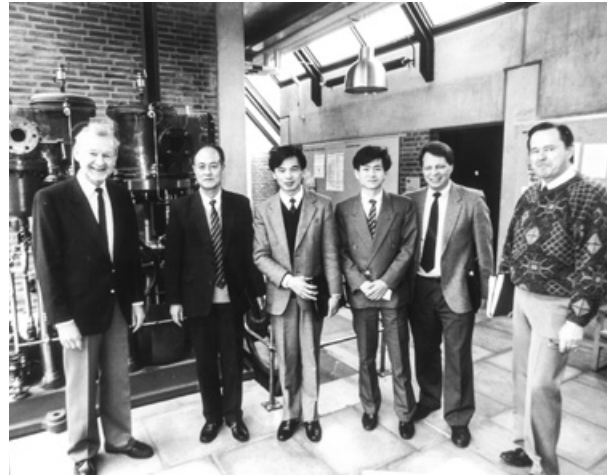
Dr. Goulbourne, Center for Research in Ethnic Relation, University of Warwick, England, i samtale med nuværende professor Palle Rasmussen (med ryggen til) og daværende lektor Helge Månsson, Institut for Sociale Forhold og Organisation. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Michael Lund Jeppesen, Internationalt år 1990, i praktik i Bolivia. Han er i dag (2013) Danmarks ambassadør i Marokko. Privat foto.

30 ulandsstuderende fra Nordjyllands Landbrugsskole på besøg på AUC. T.v. daværende professor Hans Gullestrup, manden med briller i midten er kontorchef Christiansen, udenrigsministeriet. Foto: Henning Bagger, Aalborg Stadsarkiv.

Besøg fra Hefei University of Technology på Institut for Energiteknik maj 1991. Fra v. docent Jørgen Tolstrup Sørensen, rektor Deng Zhi-Yu. Fra h. professorerne Karl Erik Widell og Bengt Alvsteen, AAU. Samarbejdet kom i stand i forbindelse med F. L. Schmidts bygning af en cementfabrik i Hefei. Den indledende høflighedsvisit udviklede sig gennem årene til et formaliseret samarbejde mellem AAU og Hefei University of Technology. (Privat foto Tolstrup Sørensen).

Preben Hjortlund, Internationalt år, 1982, i praktik hos Ceylon Leather Products Corp. Privat foto.

UNIVERSITETETS ADMINISTRATION OG LEDELSE

De første ansatte på det nye universitetscenter var administrationschefen, Jan Schrøder, og hans sekretariat. De fik kontor på førstesalen af posthuset i Gug og var sekretariat for den planlægningsgruppe, Undervisningsministeriet nedsatte i 1971 til at komme med forslag til, hvilke uddannelser AUC skulle have.

I styrelsesloven fra 1973, som gjaldt, da Aalborg Universitet blev grundlagt, var gruppen af teknisk-administrativt personale (TAP-gruppen) en af de tre grupper, som var med til at beslutte og bestemme over bl.a. ressourcefordelingen. De to andre var VIP'erne, som i denne sammenhæng betyder videnskabeligt personale, og de studerende. Styrelsesloven af 1973 gav indflydelse til både studerende og TAP'er på lig fod med VIP'er. Om alle skulle have lige indflydelse (33 % til hver af grupperne), eller VIP-gruppen skulle have lidt mere at skulle have sagt, især i akademiske spørgsmål, var et af de store slagsmål op til vedtagelse af styrelsesloven af 1973.

Kravet om indflydelse kom fra de studerende og yngre universitetsansatte, som ville gøre op med professorvældet, og i den første styrelseslov fra 1970 blev alene VIP'er og de stu-

derende medlemmer af de nye styrende organer, der fremover skulle lede universiteterne. Når TAP-gruppen kom med i ledelsen af universiteterne i 1973, var det, dels fordi de blev tiltænkt en modererende rolle – de skulle begrænse de vilde, vensstreorienterede studerendes magt og indflydelse – dels afspejlede styrelsesloven af 1973 en af 1970'ernes progressive idéer om demokratisering og medarbejderindflydelse.

I 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne, hvor AUC stadigvæk var en relativt lille institution, voksede antallet af ansatte kun langsomt, og arbejdspladsen var ikke større, end at mange kendte hinanden på kryds og tværs af fakulteter og institutter og på tværs af VIP- og TAP-gruppen. Skellet mellem VIP- og TAP-gruppen var klart mindre i starten, end det er i dag. Opgaven eksempelvis som studiesekretær var i mange år også anderledes end opgaven som studiesekretær på de gamle universiteter. Studiesekretærene var en del af en storgruppe, bestående af både VIP, TAP og studerende, og studiesekretærene var tæt på både undervisere og studerende. Birte Tostveit, som var en af de sekretærer, der blev integreret fra DIA, og som blev studie- eller undervisningssekretær,

som det hed dengang, fortalte ved tiårs jubilæet, hvor omvæltende det var for hende som sekretær at skulle have en mening om uddannelser, forskning og universiteter og ikke bare passe sit arbejde som sekretær. Birte Tostveit sad i mange år i konsistorium, valgt første gang i 1976, og mødte der humaniora og samfundsfagfolk "de folk havde virkelig fødderne solidt plantet i den blå luft". Men det var med til at lære hende at tage stilling selv, og at det var i orden, at hun som TAP blandede sig i diskussioner, også om forskning.

Betegnelsen TAP dækker også alle, der er ansat på fællesområdet – hele den del af universitetet, som ikke er uddannelser, institutter og fakulteter. Det er fx Aalborg Universitetsbibliotek, og det er Teknisk Forvaltning, hvorunder bl.a. rengøring og universitetets grønne områder sorterer. TAP-gruppen laver således meget andet end at administrere, de sørger for, at rammerne omkring uddannelse og forskning fungerer.

En af grundene til, at den aalborgensiske fagbevægelse og byens socialdemokratiske borgmester bød AUC velkommen i 1974, var netop håbet om, at det ville give mange gode arbejdspladser til både HK'er, smede,

bygningsarbejdere og rengøringsassistenter. Den forhåbning blev opfyldt. Universitetet er i dag Aalborgs største arbejdsplads, bortset fra Aalborg Kommune, og har en meget bred gruppe af ansatte - fra ufaglærte til højt specialiserede medarbejdere.

TAP-gruppen var og er en meget sammensat gruppe, defineret ved ikke at være en del af VIP-gruppen eller de studerende. Der var ved AUC's grundlæggelse 173 TAP'er ansat sammen med 268 VIP'er. Ved 25 års jubilæet i 1999 var der i alt ansat 676 VIP'er og 696 TAP'er. I dag (pr. 31.12.2012) er der ansat 2.129 VIP'er og 1.350 TAP'er på universitetet.

Hvis vi sammenholder antallet af studerende med antal VIP og TAP, så var der i 1974 2.100 studerende på AUC (inklusive de, der blev integreret i det nye universitetscenter). Ved 25 års jubilæet i 1999 var antallet af studerende steget til 9.862 studerende – så hvor der i 1974 var 7,8 studerende pr. VIP, var der i 1999 14,6 studerende pr. VIP. I dag (2013) er der 10,6 studerende pr. VIP. Studenter/TAP-ratioen var i 1974 12,1, i 1999 var den 10,8, og i 2013 ligger den på 16,0.

Der har været to store vækstperioder, når vi taler studentertal – 1980'erne og årene fra 2010 og frem, som har været præget af en vækstkurve, der er gået næsten lod-

ret i vejret, fra et samlet studentertal i 2010 på 14.686 til 21.606 i 2013. Udbygningen af Aalborg Universitet i Sydhavnen i København har bidraget til denne vækst, men den største vækst har været i Aalborg. Når student/VIP-ratioen i dag er bedre end i 1999, afspejler det formentlig, at Det Samfundsvidenskabelige Fakultet var det studentermæssigt største fakultet i 1990'erne, mens det i dag er det teknisk-naturvidenskabelige hovedområde, inklusive sundhed, der studentermæssigt er det dominerende hovedområde, og at de områder på Humaniora, der har haft vækst det sidste tiår, er områder som psykologi og humanistisk informatik, der har et højere taksameter end de øvrige humanistiske fag (og dermed også råd til at ansætte flere undervisere).

Et af de store skel i TAP-gruppen har altid været blandt dem, der sad decentralt ude i miljøerne som studie- og forskningssekretærer, laboranter, it-folk m.v., og dem, der hørte til AUA eller Centeradministrationen, som den hed så længe, AAU hed AUC. Centeradministrationen – nogle gange også kaldet centraladministrationen – men altid forkortet AUA, var fra starten opdelt i tre 'hovedkontorer': Den studieadministrative afdeling, Teknisk Forvaltning og Økonomisk Administration. Centeradministrationen var ikke blot, hvad vi i dag kalder niveau 1, i en tredeling af administrationen, hvor niveau 2 er fa-

kulteterne, og niveau 3 er studienævn og institutter, men i 1974 hele universitetets fælles administration, fordi universitetet var tænkt som en sammenhængende organisation. Det gav rektor stor indflydelse, som Sven Caspersen i sine mange år som rektor især brugte til at understøtte en kultur med stor åbenhed og engagement i forhold til omverdenen, med medinddragelse af de studerende og en lang række initiativer, der gik på tværs af hovedområderne. Konsistoriums Forskningsudvalg havde eksempelvis så længe, det eksisterede, midler at råde over, så det kunne igangsætte nye forskningsinitiativer, der gik på tværs af hovedområderne.

Fakultetskontorerne var i 1970'erne nogle små sekretariater med 3-4 medarbejdere, som skulle betjene fakultetsråd og de daværende fakultetsstudienævn – skrive referater, holde styr på og følge op på trufne beslutninger. Fakultetsstudienævnene havde bl.a. basisuddannelserne under sig, men var derudover et koordinerende organ for et fakultets uddannelser. Det var først i 1990'erne, at fakultetskontorerne begyndte at udvikle sig til administrationer med driftsopgaver både på det studieadministrative og personaleområdet. På samme måde er institutsekretariater de sidste 10-15 år vokset fra at være sekretariater med få medarbejdere til i dag at være administrationer med 20-30 ansatte.

Det hænger selvfølgelig sammen med, at institutterne er vokset, hvis vi ser på antal VIP knyttet til det enkelte institut, nogle gennem sammenlægning af institutter, men de fleste simpelthen fordi antallet af studerende er vokset og dermed antallet af studiesekretærer, der i dag typisk udgør en enhed i instituttet og ikke længere hører sammen med en lærergruppe.

En administrations opgave er at understøtte de opgaver, organisationen skal udføre, og ændringerne i administrationen på Aalborg Universitet afspejler på mange måder ændringer i universitetets liv gennem 40 år. Herudover afspejler administrationens vækst også den øgede styring af universiteterne med øgede krav til afrapporteringer af mange forskellige slags, som sætter eksterne beslutningstagere og myndigheder i stand til at følge med i, hvad der sker. Samtidig skal administrationen i dag også forsyne ledelsen på universitetet med informationer, som bruges til at lede universitetet. New public management er for længst blevet en del også af Aalborg Universitets hverdag. Både som et krav udefra, og fordi AAU i dag er vokset fra at være en institution, hvor alle kender alle. Sven Caspersen havde som rektor en tradition med at gå rundt til alle universitetets enheder og personligt ønske glædelig jul. Det siges, at Casper (som universitetets mangeårige rektor blev kaldt af alle) i sine sidste

år som rektor var nået op på at bruge godt to uger på sin traditionelle julerundtur, hvor Casper kom forbi og ønskede glædelig jul og satte sig ned og snakkede med lærergrupperne og de andre decentrale enheder en halv times tid eller måske mere, hvis han dumpede ned i en julefrokost.

I 1993 fik universiteterne en ny styrelseslov, som bl.a. betød, at der fremover skulle være eksterne medlemmer af konsistorium – universitetets øverste styrende organ. Samtidig blev det præciseret, at institutledere og andre ledere var ledere – ikke bestyrere – og at de kollegiale organer alene var rådgivende. Det gav ændringer af dekaners og institutlederes roller, men den radikale ændring af og opgør med det kollegiale selvstyre på universiteterne kom dog først med universitetsloven af 2004, hvor lederne blev ansatte (i stedet for at være valgt af medarbejderne) og kollegiale organer, undtagen studienævne, stort set blev nedlagt. Den sidste reform i 2011 har givet kollegiale organer en lille bitte smule magt tilbage, men intet der kan minde om den indflydelse, kollegiale organer, og dermed universiteternes medarbejdere, havde før 1993.

Med de mange reformer af danske universiteter op gennem 1990'erne og 2000'erne, ikke bare af styrelses- og universitetslove, men også reform af uddannelserne og løben-

de ændringer af finansieringen, er alle universiteter i Danmark blevet underlagt samme lovgivning og dermed en række fælles krav, som har gjort universiteterne mere ens. Sven Caspersen udtalte om universitetsloven, da den blev ændret i 1993, at han selvfølgelig ikke havde noget imod, at der kom eksterne medlemmer i AUC's konsistorium, men han syntes på den anden side, at AUC på sin egen måde havde opbygget en god kontakt til omverden og erhvervsliv, og stod det til ham, havde man helst fortsat med at gøre tingene på sin egen måde.

Helt ens er universiteterne dog aldrig blevet og bliver aldrig, fordi de har hver deres historiske udgangspunkt, hver deres kultur og selvforståelse, som har haft betydning for, hvordan universiteterne har udviklet sig. Forskellighederne bliver i dag af universiteterne brugt til at brande sig på. Også AAU bruger sin historie til at brande sig på. Skal et brand være godt og fungere, er det vigtigt, at det, man siger, også er det, man gør, og at Aalborg Universitet derfor holder fast i at tænke anderledes og utraditionelt.

Hvad det anderledes og utraditionelle skal være, og hvordan det skal finde udtryk, og dermed hvad det særlige ved AAU skal være om ti år, vil altid være til fortolkning og forhåbentlig til konstant nytænkning.

Aalborg Universitet, AUA, Regnskabskontoret på Langagervej 2, u.å. Yderst til venstre bogholder Thorkild Jensen. Foto: Leif Nielsen (Aalborg Stadsarkiv).

Fra det daværende operatørrum i forbindelse med maskinstuen på AUD (Aalborg Universitets-datacenter). Hugo Mortensen, daværende daglig leder af AUD taler i telefon, ved pc'en Gunver Kjøge. Omkring 1984 holdt de første pc'er deres indtog på AUC. De kostede til at starte med en formue og var derfor i starten forbeholdt administrativt ansatte og forskningssekretærer. U.å. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Den centrale studievejledning på Langagervej 2, sommeren 1987. Med ryggen til Martin Røvs Hansen. På den anden side af bordet Peter Overby. Foto: Henrik Bo (Aalborg Stadsarkiv).

I forbindelse med en aktion i 1982 havde nogen i de tidlige morgentimer malet dette slogan i et seminarrum på Langagervej 6. Foto: Per Kolind (Aalborg Stadsarkiv).

Møde i konsistoriums forretningsudvalg 1977. Mødet var usædvanligt velbesøgt. Vist nok et ekstraordinært møde, der blev holdt, fordi daværende dekan for Det Samfundsvidenskabelige Fakultet Carsten Heyn-Johnsen i løbet af efterårssemestret havde brugt fakultetets UA-midler op. Midlerne skulle have rakt til hele undervisningsåret. Konsekvensen var, at en række undervisningsassistenter foråret 1977 blev fyret. Studerende og deltidsundervisere mødte op for at protestere over fyringerne. Foto: Kaare Riis (Aalborg Stadsarkiv).

Foto fra samme møde i konsistoriums forretningsudvalg. Siddende ved bordet med papirer og notesblokke de TAP'er, som var medlem af konsistorium. Nummer tre fra venstre i første række er Birte Torstveit. Bag hende sidder sekretær Else Christensen, og bag Else i bagerste række (med langt lyst pagehår) sekretær Lisbeth Rosted. Længst til højre i forreste række sekretær Birthe Libergren. Foto: Kaare Riis (Aalborg Stadsarkiv).

Ved AUC's tiårsjubilæum i 1984 arrangerede Kvindeudvalget en demonstration for at protestere over den skæve kønsfordeling blandt universitetets videnskabeligt ansatte personale. I 1984 havde universitetet 3 kvindelige professorer og 43 mandlige. Demonstrationen paraphraserede kvindernes optag til Amalienborg i 1915, hvor kvinderne takkede for at have fået valget. I stedet for at takke blev der overrakt en protest til daværende undervisningsminister Bertel Haarder. Foto: Marianne Andersen (Aalborg Stadsarkiv).

Trængsel ved studiestart, u.å. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

Velkomst ved studiestart fra 1995. Der er tradition for, at alle nye studerende inviteres til morgenkaffe på Gammeltorv i Aalborg Centrum, hvorefter man går i samlet flok til den officielle velkomst her i Stadionhallen. Med ryggen til rektor Sven Caspersen. Foto: Henning Bagger (AAU's billedsamling).

AALBORG UNIVERSITET
AALBORG ESBJERG KØBENHAVN